

Hardy Andreassen: Varemærkeretten i konkurrencerettlig Belysning.

En retssammenlignende Analyse af Varemærkerettens Grundbegreber og en Fremstilling af Ejendomsretten til Varemærker. Ejnar Munksgaards Forlag. Kbh. 1948. 397 sider.

Varemærkeretten er et af de felter, som den nyere retsvidenskab i høj grad har opmærksomheden rettet imod. Dette er også påkrævet, thi denne gren af konkurrenceretten har været stærkt forsømt, ikke mindst i Norden. Nogen ren nydannelse er varemærket just ikke, men det er dog først i vort århundrede, at det for alvor er trådt i forgrunden som en økonomisk faktor af betydning. Det er derfor også først i den sidste menneskealder, at de juridiske problemer omkring varemærket og dets anvendelse har trængt sig på. Der foreligger imidlertid allerede nu en række retsafgørelser, der afspejler en rig nuancering af komplicerede retskonflikter, og hermed åbner der sig et frugtbart arbejdsfelt for den interesserede dyrker.

Et sådant nyt område forudsætter altid et brydsomt pionerarbejde, inden sikre resultater kan opnås. Alene orienteringen i og kortlægningen af det omfattende materiale kræver betydelig arbejdsindsats. Vanskeligheden øges ved, at indpasningen af de nye fænomener ikke kan ske gnidningsfrit. Ja, spørgsmålet er ligefrem, om en sådan indpasning kan og bør finde sted, eller om man står over for et helt nyt retsinstitut, på hvilket nye synspunkter må anlægges, og nye tankebaner afstikkes. De første spadestik i den jomfruelige jord må foretages med en vis varsomhed.

Hardy Andreassen har med sit ovennævnte værk vist sig som en pioner, der både besidder den sejge energi og udholdenhed, som det tunge materiale kræver, og den prøvende forsigtighed, som uvisheden om stoffets art maner til. Helt nye veje bryder han ikke. Fast forankret i traditionelle termer og begrebsbestemmelser søger han grundigt og flittigt at beskrive og analysere. Et kolossalt stof har han lagt frem til beskuelse, velordnet, gennemarbejdet, et fortrinligt grundlag for den videre forskning. Men noget revolutionerende er ikke præsteret, ja vel ikke engang tilsigtet.

Forfatteren, der praktiserer som landsretssagfører i Odense, hvor han arbejder i nær tilknytning til sin faders patent- og varemærkebureau, har gennem årene indvundet en omfattende praktisk erfaring i alle varemærkerettens detaljer. Han er derhos besjælet af den videbegærlighed, som er spiren til al forskning, samt en umættelig litterær hunger. Hans studier er dybtgående og vidtspændende. De omfatter hele den civiliserede verdens litteratur, lovgivning og domspraksis. Hans praktiske erfaring er desuden blevet suppleret med en teoretisk viden, som har gjort det muligt for ham at levere en virkelig håndbog, en all-round fremstilling af varemærkeretten i dens helhed. Værkets alsidighed og systematiske overskuelighed vil sikre dets brugbarhed. Dets videnskabelige lodighed har forskaffet forfatteren den juridiske doktorgrad ved Københavns universitet.

Som det allerede fremgår af afhandlingens titel lægger forfatteren vægt på at se varemærket i konkurrencerettlig betydning. Med dette synspunkt er han i overensstemmelse med den nyeste forskning, til dels også med domspraksis, men derimod ikke ganske med lovgivningen. Denne er endnu præget af varemærkerettens historiske udgangspunkt, hvorefter eneretten var nøje knyttet til registreringen som eneste retsstiftende kendsgerning. Der fremkommer herved en brydning mellem gammelt og nyt, som tyde-

Hardy Andreassen: Varemærkeretten i konkurrencerettlig Belysning.

En retssammenlignende Analyse af Varemærkerettens Grundbegreber og en Fremstilling af Ejendomsretten til Varemærker. Ejnar Munksgaards Forlag. Kbh. 1948. 397 sider.

Varemærkeretten er et af de felter, som den nyere retsvidenskab i høj grad har opmærksomheden rettet imod. Dette er også påkrævet, thi denne gren af konkurrenceretten har været stærkt forsømt, ikke mindst i Norden. Nogen ren nydannelse er varemærket just ikke, men det er dog først i vort århundrede, at det for alvor er trådt i forgrunden som en økonomisk faktor af betydning. Det er derfor også først i den sidste menneskealder, at de juridiske problemer omkring varemærket og dets anvendelse har trængt sig på. Der foreligger imidlertid allerede nu en række retsafgørelser, der afspejler en rig nuancering af komplicerede retskonflikter, og hermed åbner der sig et frugtbart arbejdsfelt for den interesserede dyrker.

Et sådant nyt område forudsætter altid et brydsomt pionerarbejde, inden sikre resultater kan opnås. Alene orienteringen i og kortlægningen af det omfattende materiale kræver betydelig arbejdsindsats. Vanskeligheden øges ved, at indpasningen af de nye fænomener ikke kan ske gnidningsfrit. Ja, spørgsmålet er ligefrem, om en sådan indpasning kan og bør finde sted, eller om man står over for et helt nyt retsinstitut, på hvilket nye synspunkter må anlægges, og nye tankebaner afstikkes. De første spadestik i den jomfruelige jord må foretages med en vis varsomhed.

Hardy Andreassen har med sit ovennævnte værk vist sig som en pioner, der både besidder den sejge energi og udholdenhed, som det tunge materiale kræver, og den prøvende forsigtighed, som uvisheden om stoffets art maner til. Helt nye veje bryder han ikke. Fast forankret i traditionelle termer og begrebsbestemmelser søger han grundigt og flittigt at beskrive og analysere. Et kolossalt stof har han lagt frem til beskuelse, velordnet, gennemarbejdet, et fortrinligt grundlag for den videre forskning. Men noget revolutionerende er ikke præsteret, ja vel ikke engang tilsigtet.

Forfatteren, der praktiserer som landsretssagfører i Odense, hvor han arbejder i nær tilknytning til sin faders patent- og varemærkebureau, har gennem årene indvundet en omfattende praktisk erfaring i alle varemærkerettens detaljer. Han er derhos besjælet af den videbegærlighed, som er spiren til al forskning, samt en umættelig litterær hunger. Hans studier er dybtgående og vidtspændende. De omfatter hele den civiliserede verdens litteratur, lovgivning og domspraksis. Hans praktiske erfaring er desuden blevet suppleret med en teoretisk viden, som har gjort det muligt for ham at levere en virkelig håndbog, en all-round fremstilling af varemærkeretten i dens helhed. Værkets alsidighed og systematiske overskuelighed vil sikre dets brugbarhed. Dets videnskabelige lødighed har forskaffet forfatteren den juridiske doktorgrad ved Københavns universitet.

Som det allerede fremgår af afhandlingens titel lægger forfatteren vægt på at se varemærket i konkurrencerettlig betydning. Med dette synspunkt er han i overensstemmelse med den nyeste forskning, til dels også med domspraksis, men derimod ikke ganske med lovgivningen. Denne er endnu præget af varemærkerettens historiske udgangspunkt, hvorefter eneretten var nøje knyttet til registreringen som eneste retsstiftende kendsgerning. Der fremkommer herved en brydning mellem gammelt og nyt, som tyde-

ligt skinner igennem flere af paragrafferne i vor nugældende varemærkelov af 7. april 1936. Fortolkningen møder således visse vanskeligheder, af hvilke forfatteren har overvundet nogle, medens andre har været ham for svære. Som eksempel kan nævnes behandlingen af lovens § 10, stk. 5, hvorefter den, der først har taget et mærke i brug, og som derfor har ret til at kræve et senere registreret mærke udsløst af registeret, skal gøre dette inden for en tidsfrist af 5 år. Efter udløbet af denne tid, kan han ikke længere anlægge sag, siger loven. Men hvad der i øvrigt sker, siger loven intet om. Andreasen mener, at konsekvensen af præklusionsfristens udløb må være, at førstebrugeren mister sin ret til fortsat benyttelse af mærket, således at indehaveren af det registrerede mærke nu er alene på markedet. Efter anmelderens opfattelse tillader loven ikke en sådan udvidende fortolkning. 5 årsfristens udløb kan formentlig kun betyde, at den særlige præferencestilling, som førstebrugerretten gav, er faldet bort, og de to indehavere må derefter betragtes som ligestillede og har begge ret til fortsat benyttelse af mærket.

Det er i øvrigt ikke hensigten her at indlede en juridisk polemik om afhandlingens talrige detaljspørgsmål. I stedet skal til vejledning for den interesserede praktiker, der tænker på at anskaffe bogen, gives en kort oversigt over dens indhold.

Første afsnit — kapitlerne 1—2 — bringer en retssammenlignende historisk oversigt. Fyldigt beskrives udviklingen i en række fremmede lande, af hvilke ikke mindst den amerikanske frembyder stor interesse. Indgående behandles også England, Frankrig, Tyskland og de nordiske lande.

Den komparative behandling viser, at der trods mange forskelligheder i enkelthederne er en række fælles træk, der går igen overalt, og at udviklingen stort set forløber efter samme linjer, omend i varierende tempo og med større eller mindre udsving. Til denne homogenitet i evolutionen har det internationale samarbejde bidraget væsentligt. Med en lille overdrivelse kan man sige, at varemærkelovgivningen er skabt på kongresser. For Danmarks vedkommende er sandheden den, at alle betydningsfulde nydannelser i vor lovgivning fra 1880 til vore dage er udsprunget af de impulser, som de internationale konventioner har givet.

Særlig omhu vies naturligvis den historiske udvikling her i landet. Der gøres rede for alle faser i lovens tilblivelseshistorie, ligesom domspraksis er indgående behandlet. Forfatteren fremhæver i denne forbindelse den retsskabende indflydelse, som navnlig Sø- og Handelsretten i København har haft lejlighed til at øve, og han understreger med rette, at domstolens sammensætning af juridiske og kommercielt uddannede elementer her har givet sig et lykkeligt udslag. Den smukke kompliment vil sikkert blive tiltrådt af alle praktiserende sagførere.

Andet afsnit omhandler den gældende danske varemærkeret. I kapitel 3 søger forfatteren at afpasse varemærkeretten i forhold til konkurrenceretten. Når dette forsøg efter anmelderens skøn er mindre vellykket, beror det formentlig på en uheldig bestemmelse af selve konkurrencerettens område. Forfatteren har ikke formået at frigøre sig for den gængse, meget snævre opfattelse, der endnu dominerer den juridiske verden, en omstændighed, der atter bundes i forfatterens ukendskab til den moderne erhvervsøkonomiske teori. Økonomi og jura er så nøje sammenhørende discipli-

ner, at det let bliver skæbnsvangert at adskille dem. Et emne som det foreliggende indbyder i hvert fald i høj grad til orientering i de økonomiske aspekter, der netop i de sidste 15—20 år har åbnet nye perspektiver.

I kap. 4 behandles »Varemærkerettens Subjekt«, d. v. s. rettens indehaver. Det fremhæves her, at mærket ikke længere er knyttet til fremstilling og salg af varer, men også kan benyttes for tjenesteydelser, f. eks. revision eller bankvirksomhed. Den nærmere forklaring af denne nydannelse, der ikke har udtrykkelig hjemmel i loven, har dog voldt forfatteren bryderi og forledt ham til visse lidet holdbare ræsonnementer.

Kap. 5 omhandler varemærkerettens genstand, d. v. s. selve mærket. Han fremhæver dets kommercielle funktion som reklamemiddel, men den nærmere karakteristik af denne funktion hæmmes i nogen grad af hans ensidige juridiske skoling. Erhvervsøkonomiens lære om differentiering ville her kunne have hjulpet ham til større forståelse.

I kap. 6 redegøres for stiftelse af mærkeretten. Det påvises, at registrering ikke længere er nogen betingelse, men retten kan opstå ved, at mærket tages i brug. Indarbejdelse af mærket er efter dansk ret ingen betingelse for mærkeret, men det kan efter omstændighederne bidrage til at skaffe »svage« mærker en beskyttelse, som de ellers ikke kunne opnå.

Efter kap. 7 om rettens indhold, der sammen med kap. 12 om varemærkerettens juridiske natur, søger at definere retten som juridisk fænomen og placere det i den retsvidenskabelige systematik og terminologi, og efter at reglerne om rettens ophør er fremstillet i det korte kap. 8, går forf. i kap. 9 ind på det problem, der for praktikere vil frembyde den største interesse, nemlig forvekslingsproblemet. Spørgsmålet om, hvor nær de enkelte mærker kan ligge ved hinanden, uden at eneretten krænktes, bliver jo vigtigere og vanskeligere at løse, jo flere mærker, der tages i brug, og jo sværere det bliver at finde på nye ord og symboler til at kendetegne varen og virksomheden. Lighed eller forskel beror ikke blot på stavemåde, men også på udtale, ikke blot på form, men også på farve, ikke blot på detaljerne, men også på sammensætning og helhedsvirkning. Er der lighed mellem »Fyffes« og »Kamerun«? Ja, hvis de skrives med samme skrift, i samme størrelse og med samme farve, og hvis de præsenteres i samme forbindelse, på samme baggrund, så kan der være en sådan lighed, at den almindelige køber let tager fejl.

Bogen bringer endelig i de sidste kapitler forskellige processuelle regler og andet af særlig interesse for jurister, og den afsluttes med meget udførlige registre samt lov- og konventionstekster. For praktikerne, der hurtigt skal finde sig til rette i værket, vil især det store sagregister samt den udtømmende fortegnelse over de varemærker, der har været pådømt ved domstolene, være til gavn.

Det fremgår af foranstående, at Andreasens bog vil være nyttig for enhver, der i praksis arbejder med varemærker. Men også uden for disse specialisters kreds vil bogen finde læsere, som ønsker almindelig orientering i et af konkurrencerettens hovedområder. For dansk juridisk litteratur betegner afhandlingen en værdifuld berigelse, der bidrager smukt til vor placering i det nordiske forskningsarbejde.

Jan Kobbernagel.